

KOMITET OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK COMMITTEE FOR NATURE CONSERVATION, POLISH ACADEMY OF SCIENCES

Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk

ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków; Tel. (+48)(12)424-17-00, Fax. (+48)(12)421-97-90
e-mail: z.mirek@botany.pl & a.nikel@botany.pl

OŚWIADCZENIE

KOMITETU OCHRONY PRZYRODY PAN

W SPRAWIE UWALNIANIA DO ŚRODOWISKA ORGANIZMÓW MODYFIKOWANYCH GENETYCZNIE (GMO):

"KONIECZNOŚĆ MORATORIUM I WIELOSTRONNYCH BADAŃ"

Wobec bardzo żywych wciąż kontrowersji oraz coraz mocniejszych głosów środowisk naukowych wskazujących na zagrożenia związane z uwalnianiem do środowiska organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO), Komitet Ochrony Przyrody PAN w dniu 4 grudnia 2009 r. wysłuchał głosu specjalistów z różnych dziedzin. Zwrócili oni uwagę na aktualne i potencjalne zagrożenia dla bioróżnorodności ze strony GMO. Kwestię tych zagrożeń rozpatrywano w szerszym kontekście problematyki ochrony przyrody, ochrony zdrowia, konsekwencji społecznych i ekonomicznych oraz sytuacji formalno-prawnej.

Po przeanalizowaniu zgromadzonych faktów i odbytej dyskusji, Komitet pragnie przywołać i z całym przekonaniem nie tylko podtrzymać, ale także wzmocnić swoje stanowisko z dnia 28 stycznia 2008 roku w sprawie GMO; w szczególności pragnie:

1. Zwrócić uwagę na dające się już stwierdzić realne zagrożenie bioróżnorodności ze strony wprowadzanych do środowiska organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO). Uwalnianie tego typu organizmów do środowiska może wywołać bardzo poważne i dalekosiężne konsekwencje, których ostateczne rozmiary mogą okazać się o wiele bardziej groźne niż te dające się obecnie przewidzieć.
2. Podkreślić zdecydowany odwrót w ostatnim czasie od prób wprowadzenia GMO oraz zakaz uprawy roślin genetycznie modyfikowanych w wielu spośród najbardziej rozwiniętych krajów Europy (m. in. w Niemczech, Francji, Włoszech, Austrii czy Szwajcarii).
3. Zwrócić uwagę na: (a) zjawisko wprowadzania na coraz większą skalę upraw roślin genetycznie modyfikowanych w Polsce i to mimo obowiązywania całkowitego zakazu takich upraw; (b) brak wystarczających procedur zabezpieczających oraz nadzoru ze strony odpowiednich służb i urzędów a także bezkarność osób i instytucji naruszających rygorystyczne dotychczas w tej kwestii prawo; (c) całkowite nieprzygotowanie Polski do kontroli upraw GMO.
4. Uczulić na nieskuteczność procedur zabezpieczających przed ryzykownym uwalnianiem GMO do środowiska – nie tylko krajowych, ale także obowiązujących w całej Unii Europejskiej.
5. Zwrócić uwagę na potencjalnie bardzo poważne skutki społeczno-ekonomiczne i gospodarcze oraz zdrowotne związane z uwalnianiem GMO, a także na problem szeroko pojętego bezpieczeństwa żywnościowego (jest to problem dla kraju nie mniej ważny od bezpieczeństwa energetycznego).

6. Podkreślić brak poważnej i odpowiedzialnej debaty publicznej w sprawie GMO oraz zwrócić uwagę na wyraźną medialną kampanię propagującą GMO.
7. Zwrócić także uwagę na konieczność szerszej, nie tylko ogólnopolskiej, ale i ogólnoeuropejskiej debaty w tej sprawie.

W aktualnej sytuacji Komitet Ochrony Przyrody PAN apeluje o:

- Rygorystyczne przestrzeganie obowiązującego w sprawie GMO prawa i nie podejmowanie obecnie działań na rzecz jego liberalizacji.
- Pilne wprowadzenie 15-letniego moratorium na uprawy oraz uwalnianie do środowiska GMO.

Moratorium to dałoby czas na:

- uruchomienie poważnych, rządowych programów badawczych dotyczących skutków oddziaływań GMO na środowisko, gospodarkę i zdrowie oraz skutków społecznych przedsięwzięcia;
- wystąpienie z inicjatywą stworzenia podobnych programów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej;
- opracowanie odpowiedniego monitoringu środowiska związanego z bezpieczeństwem żywnościowym i ochroną bioróżnorodności w kontekście zagrożenia ze strony GMO, oraz adekwatnego systemu kontroli w tym względzie.

Komitet, będący szeroką reprezentacją środowisk akademickich kraju, z całą mocą raz jeszcze pragnie podkreślić bardzo poważne potencjalne niebezpieczeństwo związane z uwalnianiem GMO do środowiska. Rzeczywista skala zagrożeń pozostaje wciąż nierozpoznana. Jednakże już istniejące przesłanki wskazują, że skutki środowiskowe wprowadzenia GMO mogą okazać się dalekosiężne i nieodwracalne, a równocześnie znacznie groźniejsze od skutków powodowanych przez jakiegokolwiek inne czynniki zagrażające obecnie bioróżnorodności i szeroko rozumianej jakości środowiska.

Kraków, 1. 02. 2010

prof. dr hab. Zbigniew Mirek

Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN

Do wiadomości:

1/Władze Rzeczypospolitej Polskiej

2/Władze Polskiej Akademii Nauk

3/Właściwe Komitety PAN